

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут філософський

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія в системі культури

Освітня програма «Філософія»

Спеціалізація Філософія

Спеціальність 033 Філософія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія в системі культури
Викладач (-і)	Гайналь Тетяна Олександрівна
Контактний телефон викладача	0976531918
E-mail викладача	t_hainal@ukr.net
Формат дисципліни	Цикл професійної підготовки. Вибіркові дисципліни.
Обсяг дисципліни	90 год. (3,0 кредитів)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Предмет «Філософія в системі культури» читається студентам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 033 «Філософія». В межах лекційного викладу та семінарської практики з «Філософії в системі культури» акцент робиться на багатоаспектності проявів культури та філософії та їхньому співвідношенні, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до найважливіших філософських проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку філософії та особливостям сучасного етапу її розвитку, взаємозв'язку філософії з іншими елементами культури (наукою, мистецтвом, світоглядом), місцю філософії в глобалізованому світі. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: з'ясувати значення філософії як основи культуротворчого процесу, її місця в системі культури.</p> <p>Завдання: розширити бачення підходів (та їх проблематичності) до визначення культури та філософії, виокремити образи філософії в історії філософії та культурі, з'ясувати найвагоміші функції філософії по відношенню до культури, розглянути сучасні проблем культури в умовах глобалізації та інформатизації суспільства, динаміки зміни філософського осмислення процесів, що відбуваються.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати: підходи до визначення філософії та культури; культурно-історичні корені філософії, образи філософії в творах філософів; основні функції філософії щодо культури та особистості; труднощі, небезпеки та досягнення сучасної філософії в умовах кризи культури, глобалізаційних процесів у суспільстві.</p> <p>вміти: виявляти базову суб'єктність і аксіологічні пріоритети, закладені в філософських гіпотезах (Д3); здійснювати методологічний та теоретичний аналіз філософських аспектів культурно-історичного процесу (Д4); аналізувати різні ціннісні системи та погляди з позиції об'єктивності та толерантності (Д7); критично, неангажовано та конструктивно виявляти, аналізувати та інтерпретувати фундаментальні теоретичні та локальні історичні проблеми та суперечності у освітній та науковій сферах людської діяльності (Д8).</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Компетентності професійні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до нестандартного розв'язання задач, самостійності міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, вміння виявляти та розв'язувати проблеми - володіння навичками наукового дослідження у філософії прагнення до відкриття нового, залучення нестандартних смислів, в т.ч. з інших предметних дисциплін - здатність до використання різних філософських методологій у вивченні 	

<p>міждисциплінарних проблем</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність оперативно аналізувати значні масиви текстів, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації - вміння писати власні тексти аналітичного та публіцистичного характеру в різних форматах - розуміння необхідності дотримуватися етики науковця 					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			14		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			18		
самостійна робота			58		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
Третій	Філософія	Другий	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Підходи до визначення культури і філософії	Лекція 2 год. Семінарське заняття 2 год.	Гатальська С.М. Філософія культури / С.М. Гатальська. – К.: Либідь, 2005. – С. 44-101. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей: Ист.-филос. очерки и портреты / Н.В. Мотрошилова. – М.: Политиздат, 1991. – С. 18-39. Основы современной философии: учебник для высших учебных заведений. – СПб.: Изд-во „Лань”, 2002. – С. 246-258, 324-346. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій / В.Л. Петрушенко. – Л.: Магнолія плюс, 2005. – С. 471-493. Філософія: учебник для высших учебных заведений. – Р. н/Дону: Изд-во	Підготовка до семінарськог о заняття. 1. Прочитати та опрацювати працю Н.Бердяєва „Воля до життя і воля до культури” (Бердяев Н. Воля к жизни и воля к культуре // На переломе: Философски е дискусии 20-х годов: Философия и мировоззрен ие / Сост. П.В. Алексеев. – М.: Политиздат, 1990. – С. 73-83). 2. Теми есе: Підст ави	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Вересень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

		„Феникс”, 2000. – С. 343-389.	розрізнення культури та цивілізації. Сучасна людина: продукт культури чи цивілізації? Яким ми бачимо майбутнє людської культури (цивілізації)? В чому позитивні аспекти цивілізації? „Голодний митець” сучасності: міф чи реальність. 8 год.		
Тема 2. Культурно-історичні корені філософії	Лекція 2 год. Семінарське заняття 2 год.	Вейн П. Чи вірили греки у свої міфи? / Поль Вейн. – Львів: Каменярь, 2003. – 170 с. Гарфинкель Г. Исследование привычных оснований повседневных действий / Гарольд Гарфинкель // Социологическое обозрение. – Том 2. – № 1. – 2002. – С. 42-70. Основы современной философии: учебник для высших учебных заведений. – СПб.: Изд-во „Лань”, 2002. – С. 246-258, 324-346. Разум и экзистенция: Анализ научных и	Підготовка до семінарського заняття. 1. Опрацювати статтю Х.Ленка „Спорт як сучасний міф?” (Ленк Х. Спорт как современный миф? // Разум и экзистенция: Анализ научных и вненаучных форм мышления. – СПб.: РХГИ, 1999. – С.126-148). 2. Підготувати термінологіч	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Вересень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

		<p>внеаучных форм мышления. – СПб.: РХГИ, 1999. – С. 114-125, 187-204.</p> <p>Философия: учебник для высших учебных заведений. – Р. н/Дону: Изд-во „Феникс”, 2000. – С. 343-389.</p> <p>Шюц А. Избранное: Мир, светящийся смыслом / Альфред Шюц / Пер. с нем. и англ. – М.: „Российская политическая энциклопедия” (РОССПЭН), 2004. – 1056 с.</p>	<p>ний словник до теми.</p> <p>3. Теми есе: Співвідношення наукового та паранаукового знання у процесі пізнання світу.</p> <p>Українська міфологія та філософія: точки дотику.</p> <p>Буденний світогляд чи професійна філософія: хто ближчий до істини?</p> <p>8 год.</p>		
Тема 3. Образи філософії історії філософії	3. Семінарське заняття 2 год.	<p>Делёз Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / Пер. с фр. и послесл. С.Зенкина / Ж. Делёз, Ф. Гваттари. – М.: Академический Проект, 2009. – 261 с.</p> <p>Путь в философию. Антология. – М.: ПЕР СЭ; СПб.: Университетская книга. – 445 с.</p> <p>Разум и экзистенция: Анализ научных и внеаучных форм мышления. – СПб.: РХГИ, 1999. – С. 114-125, 187-204.</p> <p>Сагатовский В.Н. Философия развивающейся гармонии: философские основы</p>	<p>Підготовка до семінарського заняття.</p> <p>1. Прочитати та опрацювати працю Х.Ортеги-і-Гассета „Чому ми знову прийшли до філософії?” (Ортега-и-Гассет Х. Почему мы вновь пришли к философии? // Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизація искусства и другие работы. Эссе о литературе и искусстве /</p>	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

		<p>мировоззрения / В.Н. Сагатовский. – СПб.: Изд-во Санкт-Петерб. ун-та, 1997. – 224 с.</p> <p>Соколов В.В. Философия как история философии / В.В. Соколов. – М.: Академический Проект, 2010. – 843 с.</p>	<p>Х. Ортега-и-Гассет Пер. исп. / Сост. И. Тертерян, Н. Матяш; Послес. Н. Матяш. – М.: Радуга, 1991. – С. 9-40.</p> <p>2. Переглянути фільм „Життя Девіда Гейла” (США-Німеччина-Великобританія, 2003; реж. Алан Паркер) та брати участь в його обговоренні.</p> <p>3. Яким бачив призначення філософії Платон в „Апології Сократа” (Платон. Діалоги / Платон / Пер. з давньогр.– К.: Основи, 1995. – С. 20-42)?</p> <p>4. Теми есе: Про що можемо говорити – про філософію чи філософії? Про досяжність ідеалів, що запропонова</p>		
--	--	--	---	--	--

			ні нам філософами. Чому так мало тих, хто жив, як учив? Куди веде філософія? Філософія – мистецтво ставити чи давати відповіді? 8 год.		
Тема 4. Філософія як основа культуротворчого процесу	Семінарське заняття 2 год.	<p>Вежбицкая Анна. Понимание культур через посредство ключевых слов / Пер. с англ. А.Д.Шмелева. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.</p> <p>Вейдле В. Умирание искусства // Самосознания европейской культуры XX века. – М.: Изд-во политической литературы, 1991. – С. 268-290.</p> <p>Кримський С.Б. Запити філософських смислів / С.Б. Кримський. – К.: ПАРАПАН, 2003. – С. 8-22.</p> <p>Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства // Самосознания европейской культуры XX века. – М.: Изд-во политической литературы, 1991. – С.230-264.</p> <p>El topos: Как возможна</p>	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати працю К.Поппера „Якою мені бачиться філософія” (Поппер К. Какой мне видится философия // Путь в философию. Антология. – М.: ПЕР СЭ; СПб.: Университетская книга. – С. 123-137.). Теми есе: Філософія як ідеологія: приклади в історії та ризику втілення. Сучасне мистецтво та філософія. Філософія та кіно Чи філософія робить людину	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

		<p>философия кино? Исследования. Интервью. Эссе. Переводы. Кинотексты / Редкол.: Д. Петренко, Л. Стародубцева. – Харьков: El toros Cinema Club Foundation, 2009. – 229 с.</p>	<p>особистістю? 8 год.</p>		
<p>Тема 5. Взаємозв'язо к філософії та літератури</p>	<p>Лекція 2 год. Семинарське заняття 2 год.</p>	<p>Агеєва Віра Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму / Віра Агеєва. – К.: Факт, 2008. – 360 с. Алексеев А.П. Философский текст: идеи, аргументация, образы / А.П. Алексеев. – М.: Прогресс-Традиция, 2006. – 328 с. Бахтин Н.М. Философия как живой опыт. Избранные статьи. Составление, послесловие, комментарии С.Федякина / Н.М. Бахтин. – М.: Лабиринт, 2008. – 240 с. Камю А. Избранное: Пер. с фр. / Вступ. ст. С. Великовского; Ил. А. Еремина. – М.: Правда, 1990. – 480 с. Мислителі німецького романтизму / Упор. Леонід Рудницький та Олег Фешовець. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. –</p>	<p>Підготовка до семинарськог о заняття. 1. Навести приклад української філософської літератури. 2. Теми есе: Вплив літератури романтизму на становлення некласичної філософії. Взаємозв'язо к літературної та філософської творчості представникі в французьког о екзистенціал ізму. Взаємозв'язо к літератури та філософії у творах Г. Сковород и. 8 год.</p>	<p>5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)</p>	<p>Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>

		588 с.			
Тема 6. Поліфункціональність філософії в житті особистості та культури	Лекція 2 год. Семинарське заняття 2 год.	Гераимчук И.М. Философия творчества: Монография / И.М. Гераимчук . – К.: ЭКМО, 2006. – 120 с. Гуревич П.С. Проблема целостности человека / П.С. Гуревич. – М., 2004. – 178 с. Петрушенко В.Л. Епистемология як філософська теорія знання /В.Л. Петрушенко. – Львів: Вид-во державного ун-ту „Львівська політехніка”, 2000. – 296 с. Петрушенко В.Л. Філософське знання: онтологія, епистемологія, аксіологія / В.Л. Петрушенко. – Л.: Ахілл, 2005. – 320 с. Суспільство на порозі ХХІ ст.: філософське осмислення плинного світу. – К.: Укр. Центр духовної культури, 1999. – 267 с.	Підготовка до семінарського заняття. 1. Опрацювати уривок праці Д.Разєєва „Регулятивна і виховна функції філософії” (Разєєв Д. В сетях феноменологии. Гуссерль Э. Основные проблемы феноменологии / Д. Разєєв, Э. Гуссерль. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербург. ун-та, 2004. – С. 193-217). 2. Теми есе: Філософська творчість: дух часу чи стан душі? Чи є сенс у вивченні філософії як навчальної дисципліни? Філософія змінила (чи не змінила) мій погляд на світ та себе. 8 год.	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Листопад 2019 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 7. Філософія та культура в умовах глобалізації	Лекція 2 год. Семинарське заняття 2 год.	Глобальный дискурс: сборник статей / Под ред. Л.В.Савина. – Сумы: Университетская книга, 2003. – 142 с.	Підготовка до семінарського заняття. 1. Опрацювати	5 балів за кожен вид роботи (впродовж семестру)	Листопад 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

		<p>Грани глобалізації: Трудні питання сучасного розвитку. – М.: Альпіна Паблишер, 2003. – 592 с.</p> <p>Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі / Пер. з нім., примітки та післямова А. Єрмоленка / В. Гьосле. – К.: Лібра, 2003. – 248 с.</p> <p>Людина і культура в умовах глобалізації: Збірник наукових статей. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 400 с.</p> <p>Маєр-Абіх К.М. Повстання на захист природи. Від доквілля до спільнот / Переклад з нім., післямова, примітки А. Єрмоленка. – К.: Лібра, 2004. – 193 с.</p> <p>Фрідмен Томас Л. Лексус і оливкове дерево: Зрозуміти глобалізацію / Томас Л. Фрідмен / Пер. з англ. – Львів: І, 2002. – 626 с.</p>	<p>працю (чи уривок за бажанням) Ю. Габермаса „Майбутнє людської природи” (Хабермас Ю. Будущее человеческой природы / Ю. Хабермас / Пер. с нем. – М.: Весь мир, 2002. – С. 9-115).</p> <p>3. Теми есе: Вирішення екологічної кризи засобами екологічної філософії та екологічної етики: утопія чи реальність? Чи виправдав себе лібералізм як форма правління? Людина ХХІ ст.: можливі проблеми та здобутки. 10 год.</p>		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна кількість балів в межах залікового курсу: 100. Розподіл балів: 0 – 49 балів – «не зараховано»; 50 – 100 балів – «зараховано». Оцінка розраховується так: 100 балів (сума середнього арифметичного з усіх отриманих оцінок на семінарських заняттях, помножене на 10. Приклад: $((3+4+4+4) / 4) \times 20 = 3,75 \times 20 = 38$ та оцінки за письмову роботу на екзамені (50 балів)</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Одна письмова робота у вигляді есе. Тему есе можна обрати із запропонованих чи виявити власну ініціативу. Оформлюється есе в довільній формі. Обсяг – не більше 6 тис. знаків. Есе може бути оприлюднене його автором/автокою на семінарському занятті та обговорюється студентами групи.</p>				

Семінарські заняття	В межах запланованих семінарських занять є обов'язковими дві усні відповіді, які оцінюються як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль виставляється за результатами суми поточних оцінок та оцінки за письмову екзаменаційну роботу та є не нижче, ніж «задовільно».

7. Політика курсу

Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестового завдання необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій.

8. Рекомендована література

1. Агеєва Віра Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму / Віра Агеєва. – К.: Факт, 2008. – 360 с.
2. Алексеев А.П. Философский текст: идеи, аргументация, образы / А.П. Алексеев. – М.: Прогресс-Традиция, 2006. – 328 с.
3. Бердяев Н. Воля к жизни и воля к культуре // На переломе: Философские дискуссии 20-х годов: Философия и мировоззрение / Сост. П.В. Алексеев. – М.: Политиздат, 1990. – С. 73-83.
4. Барышков В.П. Аксиология личностного бытия / Под ред. В.Б. Устьянцева. – М.: Логос, 2005. – 192 с.
5. Бахтин Н.М. Философия как живой опыт. Избранные статьи. Составление, послесловие, комментарии С.Федякина / Н.М. Бахтин. – М.: Лабиринт, 2008. – 240 с.
6. Брандт Г.А. Философская антропология феминизма. Природа женщины / Г.А. Брандт. – СПб.: Алетейя, 2006. – 160 с.
7. Вежбицкая Анна. Понимание культур через посредство ключевых слов / Пер. с англ. А.Д.Шмелева. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
8. Вейдле В. Умирание искусства // Самосознания европейской культуры XX века. – М.: Изд-во политической литературы, 1991. – С. 268-290.
9. Вейн П. Чи вірили греки у свої міфи? / Поль Вейн. – Львів: Каменяр, 2003. – 170 с.
10. Визуальное (как) насилие. Сборник научных трудов / отв. ред. А.Р.Усманова. – Вильнюс: ЕГУ, 2007. – 380 с.
11. Гарфинкель Г. Исследование привычных оснований повседневных действий / Гарольд Гарфинкель // Социологическое обозрение. – Том 2. – № 1. – 2002. – С. 42-70.
12. Гаспарян Д.Э. Введение в неклассическую философию / Д.Э. Гаспарян. – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2011. – 398 с.
13. Гераимчук И.М. Философия творчества: Монография / И.М. Гераимчук. – К.: ЭКМО, 2006. – 120 с.
14. Глобальный дискурс: сборник статей / Под ред. Л.В. Савина. – Сумы: Университетская книга, 2003. – 142 с.
15. Гобозов И.А. Куда катится философия. От поиска истины к постмодернистскому трепу (Философский очерк) / Гобозов И.А. – М.: Издатель Савин С.А., 2005. – 200 с.
16. Грани глобализации: Трудные вопросы современного развития. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 592 с.
17. Гуревич П.С. Проблема целостности человека / П.С. Гуревич. – М., 2004. – 178 с.
18. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі / Пер. з нім., примітки та післямова А.Єрмоленка / В. Гьосле. – К.: Лібра, 2003. – 248 с.
19. Делёз Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / Пер. с фр. и послесл. С.Зенкина / Ж. Делёз, Ф. Гваттари. – М.: Академический Проект, 2009. – 261 с.
20. Камю А. Избранное: Пер. с фр. / Вступ. ст. С. Великовского; Ил. А. Еремина. – М.: Правда, 1990. – 480 с.

21. Кримський С.Б. Запити філософських смислів / С.Б. Кримський. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
22. Лук'янець В.С., Соболь О.М. Філософський постмодерн: Навчальний посібник для викладачів, аспірантів, студентів вузів, які спеціалізуються в галузі гуманітарних дисциплін / В.С. Лук'янець, О.М. Соболь. – К.: Абрис, 1998. – 352 с.
23. Людина в лабіринті перспектив / А.В. Толстоухов, О.Є. Перова, О.М. Рубанець та ін. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2004. – 220 с.
24. Людина і культура в умовах глобалізації: Збірник наукових статей. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 400 с.
25. Маєр-Абіх К.М. Повстання на захист природи. Від доквілля до спільносвіту / Переклад з нім., післямова, примітки А. Єрмоленка. – К.: Лібра, 2004. – 193 с.
26. Мартен Д. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Домінік Мартен, Жан-Люк Мецжер, Філіп П'єр; Пер. з фр. Є. Марічева. – К.: Вид. дім „КМ Академія”, 2005. – 302 с.
27. Межуєв В.М. Идея культуры. Очерки по философии культуры / В.М. Межуев. – М.: Прогресс-Традиция, 2006. – 408 с.
28. Многомерный образ человека: Комплексное междисциплинарное исследование человека. – М.: Наука, 2001. – 237 с.
29. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей: Ист.-филос. очерки и портреты / Н.В. Мотрошилова. – М.: Политиздат, 1991. – 464 с.
30. Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства и другие работы. Эссе о литературе и искусстве / Х. Ортега-и-Гассет Пер. исп. / Сост. И. Тертерян, Н. Матяш; Послес. Н. Матяш. – М.: Радуга, 1991. – 639 с.
31. Остапенко В.В. Дофілософські форми усвідомлення світу: Текст лекції з курсу філософії для студентів всіх спеціальностей та форм навчання / В.В. Остапенко. – Львів: ЛПІ, 1991. – 54с.
32. Платон. Діалоги / Платон / Пер. з давньогр.– К.: Основи, 1995. – 394 с.
33. Порус В.Н. У края культуры (философские очерки) / В.Н. Порус. –М.: „Канон+”, РООИ „Реабилитация”, 2008. – 464 с.
34. Путь в философию. Антология. – М.: ПЕР СЭ; СПб.: Университетская книга. – 445 с.
35. Разеев Д. В сетях феноменологии. Гуссерль Э. Основные проблемы феноменологии / Д. Разеев, Э. Гуссерль. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербур. ун-та, 2004. – 368 с.
36. Разум и экзистенция: Анализ научных и вненаучных форм мышления. – СПб.: РХГИ, 1999. – 402 с.
37. Розин В.М. Понятие и современные концепции техники / В.М. Розин. – М., 2006. – 255 с.
38. Сагатовский В.Н. Философия развивающейся гармонии: философские основы мировоззрения / В.Н. Сагатовский. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербур. ун-та, 1997. – 224 с.
39. Сидорина Т.Ю. Философия кризиса: Учебное пособие / Т.Ю. Сидорина . – М.: Флинта, Наука, 2003. – 456 с.
40. Соколов В.В. Философия как история философии / В.В. Соколов. – М.: Академический Проект, 2010. – 843 с.
41. Суспільство на порозі ХХІ ст.: філософське осмислення плинного світу: Навчальний посібник (Відп. ред. Пазенок В.С.). – К.: Укр. Центр духовної культури, 1999. – 272 с.
42. Толстоухов А.В. Глобалізація. Влада. Еко-майбутнє / А.В. Толстоухов. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. – 308 с.
43. Философия: учебник для высших учебных заведений. – Р. н/Дону: Изд-во „Феникс”, 2000. – 576 с.
44. Фрідмен Томас Л. Лексус і оливкове дерево: Зрозуміти глобалізацію / Томас Л. Фрідмен / Пер. з англ. – Львів: Ї, 2002. – 626 с.
45. Хабермас Ю. Будущее человеческой природы / Ю. Хабермас / Пер. с нем. – М.: Весь мир, 2002. – 144 с.
46. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Ю. Хабермас. – СПб.:

Наука, 2001. – 379 с.

47. Хрестоматия по философии. Учебное пособие. Издание второе, переработанное и дополненное. – М.: ПБОЮЛ М.А.Захаров, 2001. – 576 с.
48. Шюц А. Избранное: Мир, светящийся смыслом / Альфред Шюц / Пер. с нем. и англ. – М.: „Российская политическая энциклопедия” (РОССПЭН), 2004. – 1056 с.
49. El topos: Как возможна философия кино? Исследования. Интервью. Эссе. Переводы. Кинотексты / Редкол.: Д. Петренко, Л. Стародубцева. – Харьков: El topos Cinema Club Foundation, 2009. – 229 с.

Викладач Гайналь Тетяна Олександрівна